

KÖZPONTI
STATISZTIKAI
HIVATAL

A KSH REVÍZIÓS POLITIKÁJA

Tartalom

1. Bevezetés.....	3
1.1. Revíziók és hátterük.....	3
1.2. Általános revíziós politika a hivatalos statisztikában.....	3
1.3. Alkalmazási terület.....	4
1.4. Irányelvek, előírások.....	4
2. Revízió.....	4
2.1. A revízió definíciója.....	4
2.2. A revízió okai.....	5
2.3. Revíziók csoportosítása.....	7
3. A revíziós politika alapelvei.....	9

1. Bevezetés

1.1. Revíziók és háttérük

A felhasználók statisztikai adatokkal szemben támasztott jellemzően legfontosabb követelményei¹ az időszerűség (az adatok a lehető leghamarabb legyenek elérhetőek), illetve a pontosság (az adatok a jellemezni kívánt jelenséget minél jobban, a valóságot minél inkább közelítő módon írják le). Mivel ezek a követelmények gyakran egymásnak ellentmondóak – a felhasználók a lehető leghamarabb szeretnék adatokhoz jutni, már azelőtt, hogy a kívánt pontosság elérését lehetővé tevő mennyiségű és minőségű információ rendelkezésre állna –, ezért a hivatalos statisztikát előállító szervezeteknek egyensúlyt kell teremteniük közöttük.

Az időszerű adatok minél gyorsabb közzététele érdekében előzetes – a szükséges mennyiségű információ hiánya miatt bizonyos fokú bizonytalanságot magában hordozó – adatok kerülnek kiszámításra és közzétételre több statisztikai területen. Az idő előrehaladtával mind a mennyiség, mind a minőség terén jobbnak bizonyuló információk állnak rendelkezésre, így az előzetes adatok lecserélésével jóval pontosabb adatokat kapunk a revízió (adat-felülvizsgálat) során.

A statisztikai adatok revíziójának kiváltó okai lehetnek a statisztikai módszerekben, fogalmakban, definíciókban, osztályozásokban történő változások is. Ezen adat-felülvizsgálatok célja, hogy biztosítsák az adatok megfelelő minőségét, a nemzetközi egyezményeknek, a megváltozott jogi/módszertani keretrendszereknek, valamint a felhasználói igényeknek való megfelelést. Mivel az ilyen típusú revíziók veszélyeztetik az idősorok összehasonlíthatóságát, azokban töréseket okozhatnak, végrehajtásukra ritkán (jellemzően 5–10 évente) és általában egyszerre kerül sor.

1.2. Általános revíziós politika a hivatalos statisztikában

Egy nyilvánosan elérhető, az adat-felülvizsgálat általános alapelveit tartalmazó dokumentum, az úgynevezett revíziós politika elősegíti a revíziós módszerek átláthatóságát, azok könnyebb megértését, ezáltal erősíti a hivatalos statisztikába vetett bizalmat, illetve könnyebbé teszi az adatok megértését, használatát. Ennélfogva a revíziós politika kiemelt szerepet játszik a felhasználókkal való kommunikációban.

A revíziók területén a hivatalos statisztikában rendszerint létezik egy, a revíziókat egységes keretbe foglaló **általános revíziós politika**, valamint fellelhetők az egyes szakstatisztikai területek saját revíziós gyakorlatát leíró **szakterületi revíziós politikák** is. Az általános revíziós politika alapot szolgáltat a szakstatisztikák² revíziós gyakorlatának kidolgozásához. Ezen szakstatisztikai revíziós politikák tükrözik az adott szakterület sajátosságait, a szakterülettel szemben támasztott felhasználói igényeket, és részletesen leírják a revíziók során alkalmazott módszertant.

¹ A hivatalos statisztikában több minőség-összetevőt is megkülönböztetnek, a részletek a KSH minőségpolitikájában találhatóak http://www.ksh.hu/docs/bemutakozas/hun/ksh_minosegpolitikaja_2014.pdf

² A szakstatisztikák osztályozási rendszere (SZOR) szerint a szakstatisztika olyan téma, amelynek közös eredmény-terméke van, és statisztikai adatelőállítási folyamata azonos fogalmakkal, módszertannal jellemezhető.

1.3. Alkalmazási terület

Az alábbiakban kifejtett általános alapelvek a KSH valamennyi szakstatisztikai adatközlése esetén alkalmazandók. Az általános szabályok rugalmasak annyira, hogy lehetővé tegyék az egyes szakstatisztikák sajátosságainak kezelését – amely sajátosságok adódhatnak az adatfelvétel, illetve a teljes adat-előállítási folyamat tervezése és végrehajtása során alkalmazott számítási eljárások, illetve a szakstatisztikákra vonatkozó jogszabályi előírások sajátosságaiból –, így biztosítható az, hogy az egyes szakstatisztikák revíziós gyakorlata összhangban legyen az általános revíziós politika elveivel.

1.4. Irányelvek, előírások

A KSH általános revíziós alapelvei összhangban vannak:

- az ENSZ hivatalos statisztikai alapelveivel (http://www.ksh.hu/docs/szolgalattasok/sajtoszoba/fundamental_principles_magyar.pdf);
- az Európai Statisztika Gyakorlati Kódexével, amely az alábbi követelményeket fogalmazza meg a revízióval szemben:
  - o „Előzetes tájékoztatás a nagyobb felülvizsgálatokról és a módszertanban bekövetkező változásokról” (6.6 indikátor),
  - o „A revíziók standard, jól megalapozott és átlátható eljárások alapján történnek” (8.6 indikátor),
  - o „A felülvizsgálatokat rendszeresen elemzik a statisztikai folyamatok fejlesztése érdekében” (12.3 indikátor)(http://www.ksh.hu/az_europai_statisztika_gyakorlati_kodexe);
- az Európai Statisztikai Rendszer (ESR) revíziós politikai irányelveivel, amelyet az ESR Bizottság a 2012. február 9-ei ülésén fogadott el (<http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5935517/KS-RA-13-016-EN.PDF>);
- a KSH Minőségi Irányelveivel (http://www.ksh.hu/docs/bemutakozas/hun/minosegi_iranyelvek.pdf);
- a KSH Tájékoztatási alapelveivel (http://www.ksh.hu/docs/bemutakozas/hun/tajekoztatasi_politika_2014.pdf);
- emellett a KSH figyelembe veszi a nemzetközi tájékoztatási határidőkből fakadó előírásokat is.

2. Revízió

2.1. A revízió definíciója

A hivatalos statisztikában revíziónak tekintünk minden, már megjelent, nyilvánosságra hozott adat értékében történt változtatást. Az adatok revíziójának alapvető célja az adatok minőségének javítása és ezáltal a statisztika céljával összhangban a jellemezni kívánt valóság minél pontosabb tükrözése. Ezért az adatok felülvizsgálatára minden olyan esetben szükség van, amikor az adatok a publikálás időpontjában nem tartalmazzak minden, a jellemezni kívánt jelenség pontos leírását lehetővé tevő információt. Az előzőek

alapján kijelenthető, hogy a revízió elfogadott és szerves része a statisztikai adat-előállítási folyamatnak.

2.2. A revízió okai

Adat-felülvizsgálatra számos különböző ok miatt szükség lehet. A gyakorlatban ezen okok gyakran nem különíthetők el élesen egymástól, hiszen egy adott időpontban többféle okra vezethető vissza és többféle okból hajtható végre revízió. Az adat-felülvizsgálatot kiváltó okok négy nagyobb csoportba sorolhatók:

Jobb forrásadatok felhasználása a statisztikai adatok előállítása során:

- a) teljesebb körű (több/magasabb minőségű információt magában foglaló) adatforrás felhasználása,
- b) a jellemezni kívánt jelenséget jobban közelítő adatforrás felhasználása,
- c) szakértői becsléseken, illetve statisztikai eljárásokon alapuló előzetes/első becslések módosítása teljesebb körű adatok rendelkezésre állásával, vagy az ún. benchmarking eredményeként (lásd 4. oldal).

Rendszeresen végrehajtott újraszámolások figyelembevétele:

- d) szezonális kiigazítás eredményeinek aktualizálása az új időszakok adatainak figyelembevételével,
- e) más bázis időszakra való átállás.

Módszertani változások:

- f) statisztikai módszerekben történő változások,
- g) fogalmakban, definíciókban, osztályozásokban történő változások.

Hibák javítása:

- h) forrásadatokban és az adatelőállítási folyamat során előálló adatokban előforduló hibák javítása.

A kiváltó okok megjelenése a gyakorlatban:

Jobb forrásadatok felhasználása a statisztikai adatok előállítása során:

- a) **A teljesebb körű (több/magasabb minőségű információt magában foglaló) adatforrás felhasználása** a statisztikai adatok széles körénél szerepel mint revíziót kiváltó indok. Például a havi ipari termelési index első, előzetes becslése a referenciahónap után 36–40 nappal kerül közlésre (az adatok azért előzetesek, mert csak az adott időpontig beérkezett információkon alapulnak, melyek gyakran csak a nagyobb, fejlett nyilvántartási vagy adatszolgáltatási rendszerrel rendelkező adatszolgáltatók adatait foglalják magukba). Ez azt jelenti, hogy az előzetes indexet nagyon hamar nyilvánosságra hozza a KSH, ami lehetővé teszi az ipar teljesítményének naprakész elemzését. Néhány héttel később revideált (azaz revízióan átesett) termelésiindex-adatok kerülnek publikálásra (ugyanarra a hónapra vonatkozóan, mint az előzetes becslés), amelyek már magukban foglalják a késve beérkező termelési adatokat is, vagyis bővebb, több információt tartalmazó forrásadatokon alapulnak, így pontosabb képet nyújtva az ipar teljesítményéről.

Szintén idesorolható az az eset, amikor bizonyos statisztikai mutatók, például árindexek számításához használt súlyokat a korábbinál frissebb adatfelvételekből származó információkon alapulva módosítják.

- b) A **jellemezni kívánt jelenséget jobban közelítő adatforrás felhasználása** elsősorban olyan szakstatisztikáknál fordul elő (például a nemzeti számlák esetében), ahol több adatforrást összedolgozva kell átfogó képet alkotni a gazdaság valamely aspektusáról. Ha például a termelést szeretnék mérni, akkor az értékesítési adatok jó alapot szolgáltathatnak az első becslések kiszámításához, majd amint elérhetővé válnak a termelést jobban közelítő információk, ezen első becslések felülvizsgálatra kerülnek.
- c) A **szakértői becsléseken, illetve statisztikai eljárásokon alapuló előzetes/első becslések módosítása teljesebb körű adatok rendelkezésre állásával mint revíziót eredményező okról** olyan esetekben beszélhetünk, amikor nem érhetőek el aktuális adatok, és az első publikált eredmények szakértői becsléseken vagy statisztikai eljárásokon (például modellen) alapulnak. Amint elérhetővé válnak a szükséges információk, a korábban közölt előzetes becslések az adat-felülvizsgálat keretében lecserélésre kerülnek.

Benchmarkingnak nevezzük azt az adat-felülvizsgálati eljárást, amely során valamilyen rövid távú, tipikusan éven belüli gyakoriságú (pl. havi, negyedéves) adatforrásokon vagy kisebb méretű mintán alapuló adatfelvétel eredményét megbízhatóbb, jobb minőségű, több adatszolgáltató adatát magába foglaló adatforrásokra támaszkodó évente (vagy több évente) végrehajtott adatfelvétel eredményéhez igazítják. A benchmarkingot szintén a statisztikai adatok pontosabbá tétele céljából alkalmazzák, elsősorban olyan indikátorok esetén, amelyek többféle gyakorisággal is elérhetőek (például a vasúti szállítás jellemzésére a hivatal, negyedéves, és éves szinten is gyűjt információkat).

Rendszeresen végrehajtott újraszámolások figyelembevétele:

- d) Ez az ok – a **szezonális kiigazítás eredményeinek aktualizálása az új időszak adatainak figyelembe vételével** – nagyon hasonló az a) pont alatt jelzett okhoz, gyakran azokat nem tüntetik fel a revízió külön indokaként a szezonális kiigazítás természetéből adódóan. Az eljárás során az idősorokra illesztett modellek paraméterei minden, az új időszakban megjelenő adattal frissülnek, ami azt eredményezi, hogy a szezonálisan kiigazított idősorok kismértékben ugyan, de visszamenőlegesen is teljes egészében módosulhatnak.³
- e) Az **index típusú mutatók bázisévének frissítése** – bázisévnek a viszonyítás alapját képező évet nevezzük, amelyet mindig 100%-nak tekintünk – szintén okot ad adat-felülvizsgálat elvégzésére. Bázisévváltásra általában ritkán, jellemzően 5–10 évente kerül sor.

Módszertani változások:

- f) A **statisztikai módszerekben történő változás** általában kéz a kézben jár az adatforrásokban történő változással, azonban attól függetlenül is jelentkezhet. Például a revíziós elemzés kimutathatja, hogy az alkalmazott módszer továbbfejlesztésével

³ A szezonális kiigazításról bővebb információ az alábbi linken érhető el: http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/modsz/szezonalis_kiig.pdf.

vagy újra cserélésével pontosabb, vagy időben hamarabb rendelkezésre álló adatok érhetőek el.

- g) A **fogalmakban, definíciókban, osztályozásokban történő változások** – amelyek szintén adat-felülvizsgálathoz vezethetnek – általában nemzetközi standardoknak, előírásoknak, irányelveknek, új jogi szabályozásoknak való megfelelés miatt következnek be. Például a gazdasági tevékenységek egységes ágazati osztályozási rendszerében (TEÁOR⁴) 2008-ben történt változás is egy nemzetközi rendeletnek való megfelelés érdekében történt.

Módszertani változásokra ritkábban kerül sor (általában 5–10 évente), mint az előző pontokban felsorolt esetekben. Bekövetkezésük esetén azért érdemes adat-felülvizsgálatot végezni (vagyis a módszertani változás hatását átvezetni a korábbi időszakok adataiban), mert egyébként nagy törések fordulhatnak elő az idősorokban, így az összehasonlíthatóság korlátozódhat, ami félreértelmezésre adhat okot. Módszertani változásra példa a nemzeti számlák területén az ESA 2010⁵-re való átállás 2014 szeptemberében.

Hibák javítása:

- h) Végül adat-felülvizsgálatra kerülhet sor akkor is, amikor az adat-előállítási folyamat valamely szakaszában az adatokban lévő **hibák javításra kerülnek**. A hibák előfordulhatnak a felhasznált adatforrásban (például egy adatszolgáltató az adatok beküldése után veszi észre, hogy bizonyos komponenseket figyelmen kívül hagyott a szolgáltatandó adatok előállítása során), illetve az adatelőállítási folyamat során lényegében bárhol.

2.3. Revíziók csoportosítása

Figyelembe véve a revízió lehetséges okait, valamint az egyes statisztikai mutatók kiszámításának gyakoriságát, a KSH – a nemzetközi irányelvekkel összhangban – az adat-felülvizsgálat alábbi fajtáit különbözteti meg:

1. Tervezett revízió

A tervezett revízió olyan adat-felülvizsgálat, amelyet a hivatal előzetesen meghatározott ütemterv alapján, meghatározott időközönként hajt végre. A tervezett revíziók szerepelnek a hivatal honlapján közzétett revíziós naptárban. A szükséges módszertani változások fokát, valamint a felülvizsgálni szükséges idősor hosszát figyelembe véve a tervezett revíziókat a hivatal a következő módon csoportosítja:

- **Rutin revízió**

A rutin revízió olyan változtatás a publikált adatokban, amely a rendszeres adat-előállítási folyamatból ered. Rutin revízióra elsősorban akkor kerül sor, amikor a publikálás ideje után érkeznek be olyan információk a hivatalba (legyenek azok újak, vagy a korábban közöltek korrekciói), amelyek figyelembe vétele módosítja a már

⁴ A TEÁOR-ban történő változásról bővebben az alábbi linken elérhető módszertani útmutatóban lehet olvasni: http://www.ksh.hu/docs/osztalyozasok/teakor08_modszertani_utmutato.pdf.

⁵ Az ESA 2010 bevezetéséről bővebben az alábbi linken elérhető leírásból tájékozódhat: <http://www.ksh.hu/docs/hun/esa2010/esa2010bevezetese.pdf>.

közzétett adatokat (például a határidőre be nem küldött, hiányzó információk becsült értékeinek felülírása a később beérkezett tényadatokra, vagy az előzetes adatok véglegesre cserélése a szükséges mennyiségű és minőségű információ rendelkezésre állásával), valamint a fentiekben részletezett benchmarking eredményeként is szükséges lehet.

Visszaulva a revízió okaira, az első négy, vagyis a jobb forrásadatok felhasználása (a–c. pont), valamint a szezonális kiigazítás eredményeinek aktualizálása (d. pont) idézhet elő rutin adat-felülvizsgálatot.

Rutin revíziókra rendszeresen, előre meghatározott és közzétett időpontokban kerül sor. Bizonyos területeken (például a külkereskedelemben) számos rutin revízió szükséges a végleges adatok előállításához, azonban adott szituációtól függően egyetlen adat-felülvizsgálat is elegendő lehet.

Rutin revízió esetében az adat-előállítási folyamat során alkalmazott módszerekben történő változások – amennyiben szükségesek – elhanyagolhatóak, valamint az idősorokat a hivatal általában csak néhány időszakig⁶ (a publikálás gyakoriságától függően néhány hónapig vagy néhány negyedévig) visszamenőleg vizsgálja felül (hosszabb időszakot érintő felülvizsgálatra ritkábban, többnyire évente kerül sor).

- **Nagy/Módszertani revízió**

Nagy revízió a már publikált adatok lényeges módosítása, átdolgozása a fogalmak, osztályozások, módszertanok változása miatt. A nemzetközi standardoknak való megfelelés érdekében bevezetett új fogalmak, definíciók és osztályozások alkalmazása, az index típusú mutatók bázisévének váltása, súlyszámainak cseréje, a nagyobb időközönként (jellemzően 5–10 évente) gyűjtött adatok (pl. censusok) rendelkezésre állása, illetve új jogi szabályozás is nagy revízióhoz vezethet. Összefoglalva, a korábban feltüntetett revíziós okok közül az e–g. pontok idézhetnek elő nagy revíziót.

Nagy revíziónak tekinthető például a nemzeti számlák adatainak alapjául szolgáló *ESA 1995* keretrendszerrel az új nemzeti számlák európai rendszerére, az *ESA 2010*-re való átállás, amire 2014 szeptemberében került sor. Az *ESA 2010* korszerűsítette a nemzeti számlák előállításához használt általános standardokat, osztályozásokat és elszámolási szabályokat.

A nagy revíziókat jó előre meg kell tervezni, végrehajtásukról pedig időben kell tájékoztatni a felhasználókat. Nagy revízióra ritkábban, általában 5–10 évente kerül sor. Mivel az ilyen típusú adat-felülvizsgálat az idősorok nagy részét, sőt gyakran teljes egészüket érinti, azokat több évre visszamenően szükséges átdolgozni, ellenkező esetben ugyanis törések keletkeznének bennük és inkonzisztenssé válnának. A felülvizsgált időszak hossza függ a felhasználói igényektől, a költségektől, illetve az elérhető adatforrásoktól.

A nagy revíziók adatokra gyakorolt hatása jelentős, ezért a hivatal törekszik a végrehajtásuk összehangolására, egyszerre történő megvalósításukra, elkerülve így a túl gyakori revízió negatív hatásait.

⁶ Szezonális kiigazítás esetén a teljes idősoron revízió történik.

2. Nem tervezett revízió

A nem tervezett revízió olyan előre nem látható esemény miatt szükséges adat-felülvizsgálat, amely – ellentétben a tervezett revízióval – nem előre meghatározott, bejelentett, szabályos időközönként kerül végrehajtásra, így sok esetben nincs lehetőség a felhasználók időben történő tájékoztatására. A nem tervezett revízió nem része a statisztikai adatelőállítási folyamatnak. Alkalmazását olyan váratlan események teszik szükségessé, mint a statisztikai mutatók publikálása után észlelt jelentős hibák (a revízió előzőekben felsorolt okai közül az utolsó, h. pont), előre nem várt módszertani változások, új és jobb minőségű adatforrások váratlan megjelenése, a felhasznált adatforrások tartalmában történő nem várt változás, illetve az adat-előállítási folyamat során jelentkező technikai problémák.

Mivel az előre nem tervezett revíziók megrendíthetik a statisztikai adatok minőségébe vetett bizalmat, a hivatal arra törekszik, hogy csak rendkívül indokolt esetben alkalmazzon ilyen típusú adat-felülvizsgálatot – akkor, ha az a publikált adatok jelentős mértékű változását vonja maga után. A nem tervezett revíziókat a hivatal minden esetben transzparens módon kommunikálja a felhasználók felé.

3. A revíziós politika alapelvei

A KSH statisztikai tevékenységében, tájékoztatási gyakorlatában az alább megfogalmazott revíziós alapelvek alkalmazása szerint jár el:

- A hivatal nyilvánosan elérhetővé teszi az adat-felülvizsgálat általános alapelveit, valamint az egyes szakstatisztikák adat-felülvizsgálati elveit a felhasználók számára.
- Az alapelveket a hivatal valamennyi szakstatisztikai adatsora esetén alkalmazandónak tartja. Az egyes szakstatisztikákban lehetnek az adat-felülvizsgálatnak speciális jellemzői, de azok is összhangban vannak az általános adat-felülvizsgálati elvekkel.
- A hivatal a szakstatisztikák revíziós politikáinak kialakításánál alapvetőnek tekinti, hogy azok ne csak a belső (adott szakstatisztika éves és évközi adatai közötti) konzisztenciát biztosítsák, hanem a külső, vagyis a különböző szakstatisztikák közötti összhangot is megteremtsék.
  - o Rutin revíziók esetén az egymással összefüggő szakstatisztikák revízióinak gyakoriságát, időpontjait, a felülvizsgált időszakok hosszát a hivatal összehangolja, így növelve ezen szakstatisztikai adatok összehasonlíthatóságát, megkönnyítve azok értelmezhetőségét a felhasználók számára.
  - o Nagy revíziók esetén az adat-felülvizsgálat időpontjainak, valamint a visszavezetett idősorok hosszának (más néven a visszamenőlegesen átdolgozandó időszakok számának) összehangolásával éri el a hivatal az egymással összefüggő szakstatisztikák idősorainak konzisztenciáját, összehasonlíthatóságát.

- Az adat-felülvizsgálati folyamat átláthatósága és a KSH által publikált adatokba vetett bizalom megtartása érdekében a hivatal arra törekszik, hogy mind az általános, mind a szakterület specifikus adat-felülvizsgálati politikák a lehető leghosszabb időn át stabilak maradjanak. Az időben stabil revíziós politika lehetővé teszi a felhasználók számára, hogy előre tudják, hogy mely adatok mikor és miért kerülnek felülvizsgálatra.
- A hivatal a revíziók átláthatósága érdekében az adatok publikálását megelőzően tájékoztatja a felhasználókat, illetve a revíziós naptárban jelzi azok időpontjait is.
  - o A rutin revíziók rendszeresen, fix időpontokban, gyakran az előzetes becslések közlésével egy időben történnek (például az első negyedéves termelésiindex-adatokat a második negyedévre vonatkozó előzetes becslések publikálásakor revideálja a hivatal). A felhasználókat időben, a megfelelő módon tájékoztatni kell az adat-felülvizsgálat fontosabb paramétereiről, nevezetesen a rutin revízió gyakoriságáról, időpontjáról, okairól, a revízió mélységéről (elemi és/vagy aggregált szinten történik az adat-felülvizsgálat), időhorizontjáról (visszamenőlegesen mely időszak adatai kerülnek felülvizsgálatra, pl. csak az előző negyedév, a teljes előző év stb.), illetve ahol lehetséges (a legfontosabb mutatók esetén), revíziós elemzés keretében annak hatásáról. A hivatal ezen paramétereket dokumentálja, és a megfelelő keretek között (pl. minőségjelentések, szakstatisztikai módszertani dokumentációk) közzéteszi a hivatal honlapján.
  - o A nagy revíziókat a hivatal előre megtervezi, valamint végrehajtásuk időpontját közlésezi honlapján, vagy egyéb kommunikációs csatornákon. A közleményben röviden összefoglalja a revízió okait, a felülvizsgálatba bevont szakstatisztikák körét, a revideált adatok közzétételének időpontját, a revízió mélységét, a visszavezetett idősorok hosszát, valamint az adat-felülvizsgálat előre látható hatásait. A revideált adatok publikálásával egyidőben (vagy azt követően) a hivatal – az adat-felülvizsgálat helyes értelmezése érdekében – a felhasználók számára szintén közzétesz egy háttéranyagot (a hivatal honlapján, illetve nyomtatott és/vagy online folyóiratokban, minőségjelentésekben stb.), amelyben részletezi a revízió okait, elemzi az adat-felülvizsgálat hatását az adatokra, és magyarázatot ad az idősorokban bekövetkezett esetleges törésekre. Amennyiben a nagy revízió számos szakstatisztikát érint és kivitelezése hosszabb időt vesz igénybe, úgy annak várható menetről is tájékoztatja a hivatal a felhasználókat. Jó példa nagy revízió dokumentálására a 2011. évi népszámlálás után a lakossági adatfelvételek ún. nagy revíziója.⁷
  - o Amint nyilvánvalóvá válik, hogy nem tervezett revízió szükséges, amennyiben lehetséges, annak végrehajtásáról előzetesen tájékoztatni kell a felhasználókat a hivatal honlapján. A felülvizsgált adatok publikálásával egy időben szöveges megjegyzés keretében meg kell magyarázni a nem tervezett adat-felülvizsgálat okait, a probléma elhárítására tett lépéseket, valamint a revízió hatását az adatokra.
- A hivatal a revideált adatok könnyű azonosíthatósága érdekében megfelelő jelölési rendszert alakít ki és használ a publikációiban, emellett lehetőség szerint szöveges

⁷ A hivatkozott dokumentum az alábbi linken érhető el: http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/modsz/lakossagi_felvetelek.pdf.

megjegyzésben is jelzi a revízió tényét. Az alkalmazott jelölési rendszerből egyértelműen ki kell derülnie, hogy mely adatok előzetesek, melyek ezek már át adat-felülvizsgálaton, illetve mely adatok tekinthetők véglegesnek.

- A hivatal a revíziós gyakorlata meghatározása során törekszik arra, hogy egyensúlyt teremtsen az adat-felülvizsgálat által nyújtott információnyereség, valamint a felhasználóknak okozott többletmunka között. A revideált adatok nyújtotta többletnek meg kell haladnia azt a plusz munkabefektetést, amelyet az adat-felülvizsgálat során végrehajtott változtatások figyelembe vétele okoz a felhasználóknak (módosítaniuk kell adatbázisaikat, számításaikat, előrejelzéseiket stb.). A túl gyakori revíziók – amelyeknek az adatok minőségét javító hatása elenyésző – megrendíthetik a statisztikai adatokba vetett bizalmat. Emiatt folyamatosan figyelemmel kell kísérni az adat-felülvizsgálat okozta terheket, és azt csak abban az esetben alkalmazni, amennyiben az okozott információnyereség meghaladja azt a küszöbértéket, amely fölött a revízió ténylegesen befolyásolja a döntéshozatalt.
  - o Rutin revíziók esetén a revízió főbb paramétereit, valamint a publikációs időpontokat úgy érdemes megválasztani, hogy egyrészt már az első/előzetes becslések is elegendő mennyiségű és minőségű információval szolgáljanak a felhasználóknak, másrészt pedig az előzetes becslések értékében a későbbi publikációk során bekövetkező változások okozta információnyereség meghaladja a felhasználóknál jelentkező többletmunkát.
  - o Mivel a nagy revíziók jóval nagyobb és komplexebb hatással bírnak az adatokra, mint a rutin revíziók, így túlzottan gyakori, kiszámíthatatlan végrehajtásuk problematikus és zavaró lehet a felhasználók számára. Emiatt javasolt őket jóval ritkábban, ajánlottan 5–10 évente, összevontan, egyszerre alkalmazni, így elkerülhetők az idősorokban keletkező felesleges törések, ugyanakkor nyomon követhetők a gazdaság szerkezetének, illetve a társadalmi folyamatoknak a változásai, valamint megtartható a legjobb nemzetközi gyakorlatokkal való összhang. Emellett tanácsos az idősorok összehasonlíthatóságának megőrzése érdekében a különböző szakstatisztikákban alkalmazandó nagy revíziókat koordináltan, szinkronizáltan végrehajtani.
  - o A nem tervezett revíziók ad hoc természetük miatt kevésbé követhetők a felhasználók számára, valamint gyengíthetik a statisztikai adatok iránti bizalmukat. Emiatt a hivatal törekszik elkerülésükre, illetve mindig megfontoltan, előzetes vizsgálódásokat követően dönt alkalmazásukról (bizonyos esetekben beintegrálhatók a soron következő rutin vagy nagy revízióba), figyelembe véve a végrehajtásukból adódó információ nyereség és az általa okozott többletmunka viszonyát. Amennyiben jelentős hiba javítása tesz szükségessé nem tervezett revíziót, úgy azt transzparens módon, a felhasználókat tájékoztatva, amilyen hamar csak lehetséges, végre kell hajtani.
- A fontosabb statisztikai indikátorok esetén a hivatal rendszeresen nyomon követi a revízió hatását. Ehhez a hivatal az archívumaiban megőrzi a valós idejű (eredeti-

leg publikált) adatállományokat, amelyeket felhasználva úgynevezett revíziós elemzéseket készít a revíziós folyamat, annak paraméterei, a publikációs időpontok optimalizálása, valamint az adatok minőségének javítása érdekében. A revíziós elemzés során az előzetes, valamint végleges adatok összehasonlításával mérhető a revízió hatása (változás mértéke), az előzetes becslések megbízhatósága, kimutatható azokban esetleges szisztematikus torzítás, továbbá az elemzés rávilágíthat a statisztikai adatelőállítási folyamat egyéb hiányosságaira is. Az elemzések által feltárt gyengeségeket részletesen megvizsgálva, okait felderítve, azokat orvosolva is nyomon követhető, illetve javítható az adatok minősége. Emellett az elmúlt időszakok adat-felülvizsgálatának elemzését felhasználva becsülhető a jövőbeli revíziók várható nagysága, melynek különösen fontos szerepe van akkor, amikor az előzetes adatokat döntéshozók, befektetők vagy kutatók használják.

A hivatal a szakstatisztikák revíziós gyakorlatát honlapján, a szakstatisztikák módszertani dokumentációjában egységes, standard, a helyes értelmezést segítő szerkezetben teszi közzé.⁸

⁸ <http://www.ksh.hu/apps/meta.main>